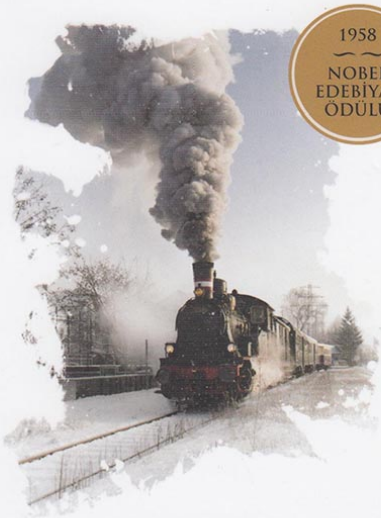
BORİS PASTERNAK

Erken Trenlerde

SEÇME ŞİİRLER

Çeviri: AZER YARAN

CAN

© Boris Pasternak'ın, *Naçalnaya pora, Vtoroye rajdenie, Na rannih poezdah* ve *Kagda razgulyayetsa* adlı kitaplarından derlenmiştir.
© The Heirs of Boris Pasternak
© 2013, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: İkinci Doğuş adıyla, Adam Yayınları, 1994
Can Yayınları'nda 1. basım: Temmuz 2013, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Cevat Çapan

Kapak tasarımı: Act creative
Kapak resmi: © Shutterstock / Nils Z

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857
İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3
Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1832-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

BORİS PASTERNAK

Erken Trenlerde

SEÇME ŞİİRLER

1958 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Rusça aslından çeviren

Azer Yaran

CAN

BORİS PASTERNAK, 1890'da Moskova'da doğdu. 1905 ve 1917 devrimlerinin fonunda gelişen simgeci ve fütürist edebiyat eğilimleri içinde yer aldı. Moskova Üniversitesi'nde felsefe öğrenimi gördü. İlk kitabı "Bulutlardaki İkiz" 1914'te yayımlandı. 1922'de yayımlanan şiir kitabı *Kızkardeşim Hayat* ile edebiyat çevrelerinin dikkatini çekti. Ailesiyle Berlin'e göç ettikten sonra Rilke'nin şiirlerini Rusça'ya çeviren yazarın *Doktor Jivago* adlı romanını tamamladığı 1955 yılı, hayatının dönüm noktası oldu. SSCB'de basımı yasaklanan kitap İtalya'da yayımlandı. İsmi Nobel Edebiyat Ödülü adayları arasında anılmaya başlayan Pasternak, 1958'de kendisine verilen ödülü SSCB yetkilileri onaylamadığı için kabul etmedi. 30 Mayıs 1960'ta Peredelkino'da öldü.

AZER YARAN, 1949'da Fatsa'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 1974-1982 arasında TRT'de dış yayınlar muhabiri olarak çalıştı. İlk şiirleri 1976'da Cemal Süreya'nın yönetimindeki *Türkiye Yazıları* ve Oluşum dergilerinde yayımlanan Yaran, reklam, ansiklopedi ve basın çevirmenliği yaptı. 2005'te hayata veda eden Yaran'ın Türkçe'ye kazandığı eserler arasında S. Yesenin'in *Lirikler* (1982) ve *Sönüyor Al Kanatları Günbatımının* (1992), B. Pasternak'ın *Kızkardeşim Hayat* (1993), A. Puşkin'in *Bakır Atlı* (1995) ve *Yevgeni Onegin* (2003), Mayakovski'nin *Dinleyin* (1999) ve *Pantolonlu Bulut*'u (2002) bulunuyor.

İçindekiler

Boris Pasternak'ın şiiri üzerine 13

ERKEN DÖNEM

Düş 19
Venedik 20
Şölenler 21
Tipi 22
Emprovizasyon 25
Marburg 26
Tema 30
Varyasyon 32
Kopuş 33
Böyle başlarlar. İki yaşında 42
Azlığız biz. Biz, belki üç taneyiz 43
Dosta 44

İKİNCİ DOĞUŞ

Balad 47
Yaz 49
Şairin Ölümü 51
Başkalarının ağır çarmıhını sevmek 53

Dört yanda rüzgârın sürüklediği 54
Hiç kimse olmayacak evde 56
Chopin yine koşmuyor şikâr peşinde 57
Bilseydim, ah, başa bunlar gelir 59
Yüzyıl küsur, değil dünkü gün 60

ERKEN TRENLERDE

Çamlar 63
Kışlamalar 65
Kırağı 66
Gözyaşıyla Vals 68
Erken Trenlerde 70
Yeniden Bahar 72
Kış Yaklaşıyor 74
Utku Kazanmış 75
Bahar 76

AÇILMALAR

Bütünüyle ermek istiyorum 81
Güzel değil ün sahibi olmak 83
Ormanda Bahar 85
Temmuz 86
Açılmalar 88
Sonbahar Ormanı 90
Donlar 92
Gece Rüzgârı 93
Altın Sonbahar 94
Yağışlı Günler 96
Gece 97
İlk Kar 99
Kar Yağıyor 100

Fırtınadan Sonra 102
Çocukluk Kadınları 103
Marina Tsvetayeva'nın Anısına 105
Boradan Sonra 107
Tanrısal Evren 108
Kış Kutlamaları 109
Eşsiz Günler 111

Boris Pasternak'ın şiiri üzerine

Boris Leonidoviç Pasternak (1890-1960) Moskova'da, tüm yaşam atmosferini resim, müzik ve edebiyatın doldurduğu aydın çevreden bir ailede yetişti. Babası, güzel sanatlar okulunda profesör olarak dersler veren Leonid Osipoviç Pasternak, Rus sanat dünyasında seçkin bir ressamdı. Annesi tanınmış bir piyanistti. Tolstoy, Rilke, Skriyabin, Rahmaninov, Serov, Vrubel, Gorki, bu sanatçı aile çevresindeki simalardandı. Pasternak uzun süre müzik ve kompozisyon eğitimi almışken şiire yöneldi. Moskova Devlet Üniversitesi ve Marburg Üniversitesi'nde felsefe okudu. Şiirleri ve yazıları, şairin plastik algılamasının, müzik kompozisyon ilgilerinin, felsefi düşünce disiplininin izlerini yansıtır.

İlgi uyandırmayan iki kitaptan sonra, 1917'de yazdığı *Kızkardeşim Hayat*, 1922 yılında yayımlandığı zaman ilk ününü yaptı, şair Pasternak bu kitabında bütün gücüyle belirdi. Pasternak, önceki şiirlerini hayıflanmayla anar. Sonradan birçoğunu yok saymış, birçoğunu yeniden yazmıştır.

Boris Pasternak çetin bir dönemde edebiyata girdi. XX. yüzyıl başında Rusya'da akademik klasisizme karşı başkaldırının devindiği bir dönem yaşanıyordu. Sanatın tüm alanları coşkulu düşünsel kavgaların arenası durumundaydı. Edebiyatta simgecilik son dönemlerini yaşıyordu. Akmeizm gelişme evresindeydi, fütüristler sahneye çıkmışlardı, öte yandan Maksim Gorki'nin başını çektiği toplumcu gerçekçi yazarlar etkinliklerini sürdürüyordu. Batı edebiyatında dekadan yönelişler olağandışı güçlüydü.

Pasternak, o dönemde etkili edebiyat akımlarından herhangi birine yönelmedi. Uzun süre fütüristlerin "Santrifüj" grubu içinde ve LEF'çilerin çevresinde görülse de, bu, Mayakovski'yle, akımların temsilcileriyle dostluk ve saygı bağlarının sonucu biçimsel bir bulunuştu. Pasternak'ın sanatı bu ortamda başlangıçta empresyonist yaratma yöntemiyle gelişmiş ve öbür şiir sesleri arasında özel bir notayla çınıldamıştır.

İlk dönem şiirlerinde deneyselci yaratıcılığın yansımaları daha belirgindir. Erken dönem Pasternak poetikasının ayırıcı çizgileri yoğun metaforlar ve konu çeşitliliğidir. Kimi yazın değerlendirmecileri onun bu döneminde seçmeci olmayan şiir yaklaşımında rastlantısallığın esaslı rol oynadığını belirtiyorlardı. "Santrifüj" grubunda fütürizme yakınlığı, yenilikçi yaratı yolunda şairin sözcüklerini özgürleştirdi ve söyleyişini sınırlamalardan ve estetik yasaklardan bağımsız kıldı. Artık imge sisteminde yeni öncüllere sahiptir. Şiirinde, şeyler, soyutlanmış ve yaşamasız başka şeyin yerini almaz, duyusal anlamlarını korurken, aynı zamanda üst anlam kazanır. Dizelerinde, katlanan imgesel çağrışımlar, derinlemesine doğal, kendiliğinden bir basınç, taşma ve canlılık duyulur. Öyle olabilir ki, şair kendisi peyzaj ile karmaşarak deviniyor gibidir. Yağmurları ve gündoğumlarını şair betimlemez de, onlar birinci kişiden şairi anlatırlar. Görkemli bir kamutanrıcı duyuşun yansıdığı bu yöntem Pasternak'ta ayırıcı yanlardan biridir. Derinden derine yaşayan peyzaj onun güçlü bir yönüdür. Şair doğasal olanı, doğasallığa bağlı sadeliği bir gereklilik sayıyordu. O denli ki, bu kamutanrıcı duyuş, yaşamın yüksek anne kudreti olarak kadını da kapsıyordu. Pasternak, erotikayı dinsel tapınma düzeyine, yüce putsal bir fatum düzeyine yükseltiyordu.

Pasternak çevre gerçekliğin anlık görünümlerinin fotoğrafsı betimlemesinden şairin yaratmadaki gerçekçiliğinin üst derecesine doğru ilerleme yolu üzerinde çabalar. Onun şiirsel yaratış tutumuna göre, yüksek gerçekliğin doruklarına sanatta reel dünyanın ufak ayrıntılarının tıpkısıyla canlandırılmasından erişilir. Bu süreç şairin evren, dünya, sonsuzluk üzerine düşüncelerinin sezgisel kanallardaki esinleriyle doğmakta ve gelişmektedir ve onun içdünyasındaki karmaşık heyecanların ve düşüncelerin gösterilmesi için en güçlü türden araçtır.

1926 yılında yazdığı destansı türdeki "1905 Yılı" ve "Teğ-

men Schmidt" yapıtlarıyla lirik şiirden epik konulara geçen Pasternak, 1930'lu yıllarda ruhsal ve yaratısal dönüşüme uğruyor. Şiirlerinde imgeler karmaşık, dizginsiz yığınlarla birikmekten çıkıyor, şairin yaratıcı istemine daha fazla bağlanıyor. Şiirinin kaos dokusu gücünü ve parlaklığını korurken, daha özlü ve uyumlu hale geliyor. "İkinci Doğuş"taki şiirlerden başlayarak Pasternak'ta dil önemli değişime uğruyor. Stilde bu yeniden oluşum süreci 1940'lı yıllara doğru tamamlanıyor. "Erken Trenlerde" kitabındaki doğa şiirleri şairin yaratma sürecinde kristal bir sadeliği ve aydınlığı sergiler. Bu dönemde artık önceki biçemini reddetmekte, eski çalışmalarından birçoğunu gereksiz tumturakla zedeli saymaktadır. Klasistlere karşı biçimde başkaldırıdan yola çıkan ve metaforları yoğunlaştırmada bazen neredeyse anlaşılmazlığa kadar varan Pasternak, giderek saydamlaşıyor, yıllar içinde süzülmüş, duru bir şiire geliyor. Geç dönemde şiirinde yüksek ahlaka, özveriye, aşka çağrı konularının eşliğinde "klasikleşiyor", söyleyişindeki gerilimli yoğunluk yiterken, buna karşılık arılık, fazlalıklardan soyunmuş seçkin bir sadelik kazanıyor. Bu şiirde fizyolojik ve ruhsal olan şaşırtıcı biçimde kaynaşır. Yevtuşenko'nun Pasternak üzerine değerlendirmesindeki deyişiyle, onun felsefesi ussal olarak işlenmiş değil, mırıldanılmıştır. Ama bu doğaçlama, yarı sayıklamayı andıran mırıldanışın ardında muazzam bir insan kültürü vardır. Şair doğa üzerine en güçlü şiirlerini bu dönemde yazdı.

Boris Pasternak savaş yıllarında yurtseverlik konulu şiirler yayımladı, yazarlardan oluşan ekipler içinde cephe bölgelerine yapılan yolculuklara katıldı, savaş dönemi yayın organlarında ve yazın derlemelerinde yer aldı. Savaş sonrası dönemde çeviri çalışmalarına ağırlık veren şair Shakespeare'i, Goethe'yi, Verlaine'i, Gürcü şairleri Rusçaya çevirdi. Ve birkaç yıl boyunca tümüyle *Doktor Jivago* romanı üzerinde çalıştı. Romanda Rusya'nın XX. yüzyıldaki tarihsel deneyinin anlamını değerlendirmeye girişir, devrim ve içsavaş dönemini yansıtmayı dener. Bu bağlamda romanda Rus aydınlarının kurban rolünde kaldığı düşüncesi yüzeye yansır, yazarın iyi ve kötü kategorilerini kavrayışı belirir. Onun etik arayışları Kutsal Kitap'ta dayanaklarını bulmaktadır. Pasternak, Sovyetler Birliği'nde yayımlama olanağı bulamadığı romanı Batı dillerinde yayımlatmasıyla şiirlerine ve düzyazı ürünlerine 1958 yılında verilen

Nobel Ödülü'nü, olayla ilgili şiddetli tartışma ortamında reddetti. *Doktor Jivago* romanının sonuna Jivago'nun şiir defteri eklenmişti.

Boris Pasternak'ın yaratıcılığında, denebilir ki, başlıca olan çizgi, harikulade ve yüce armağan olarak yaşamın ve tanrısal evrenin güzelliği karşısında hayret ve saygıdır. Şiir, "Otlar arasında, ayaklar dibinde yuvarlanarak deviniyor, onu görmek ve topraktan kaldırmak için eğilip bakmak yeterlidir," diyordu Pasternak. Ve şair o şiiri bulmak yeteneğiyle yüksek düzeyde donanmış durumdaydı.

AZER YARAN

Erken Dönem

DÜŞ

Düşte sonbaharı gördüm camların yarı aydınlığında,
Dostlar ve onların maskara sürüsünde sen,
Ve bir şahin gibi kanını göklerden alan,
İndi yüreğim senin gönüllü ellerine.

Ama zaman yürüyordu ve yaşlanıyorduk ve çöküyorduk,
Ve haddesiyle gümüşleyerek çerçeveleri,
Gündoğumu kaplıyordu bahçeden camları
Eylülün kanlı gözyaşlarıyla.

Ama zaman yürüyordu ve yaşlanıyorduk. Ve gevşeyen
Buzlar gibi çatırdıyordu ve eriyordu koltukların ipeği.
Birden çınıldayan ününle sen sürçtün ve sessizleştin
Ve düş söndü bir çanın yankısı gibi.

Uyandım. Sonbahar gibi koyuydu
Tanyeri, ve rüzgâr uzaklaşırken takıyordu peşine
Bir yük arabasının ardında koşan saman yağmuru
Gibi gökyüzünde koşan kayınlar dizisini.

VENEDİK

Çınlayan sabahta uyandırılmıştım
Pencere camının fiskesiyle.
Taş bir simit gibi yumuşamış
Yüzüyordu Venedik sular içinde.

Her şey ıssızdı, ama ben yine
Duyuyordum uykuda çığlığı, ve o
Susan bir emarenin benzeşi gibi
Hâlâ gök kubbeyi tırmalıyordu.

Sarkıyordu akrebin üç çatalıyla
Susmuş mandolinlerin nakışı üzerinde
Ve kim bilir incitilmiş bir kadın tarafından,
Belki de, çok uzaklarda bağırılmıştı.

Şimdi dinmiş o ve kara çatalıyla
Sapı üzerinde dikiliyordu sis perdesinde.
Alaylı eğri gülümsemeyle büyük kanal
Bakıyordu çevresine bir kaçak gibi.

Kayıkların demirlediği yerin ötelerinde
Uzaklarda gerçek doğuyordu düşlerin kalıntılarında.
Venedik Venedikli bir kadın halinde
Kordon boyundan atlıyordu, geçiyordu suları.

ŞÖLENLER

İçiyorum kederini nergislerin, güz göklerinin kederini
Ve onlarda yanan akımını senin aldatışlarının.
İçiyorum kederini akşamların, gecelerin ve insan
sürülerinin,
İnleyen bir dörtlüğün nemli kederini içiyorum.

Sağduyuya katlanamıyoruz bizler, atölyelerin meyveleri.
Güvenli bir lokmaya düşmanlık edilmiş ilan.
Gecelerin telaş rüzgârı sakinin o dilek söylevleridir,
Belki de hiçbir zaman gerçekleşmeyecek olan.

Kalıtım ve ölüm şofralarımızın sunuları.
Ve yanıyor ağaçların dorukları tan kızıllığıyla,
Anapest[1] deviniyor, bir fare gibi, peksimet kutusunda,
Ve Külkedisi, ivedi, değiştiriyor giysilerini.

Yerler süpürülmüş, tek kırıntı yok örtünün üzerinde,
Bir çocuğun öpüşü gibi dize huzurlu soluyor,
Ve Külkedisi koşuyor, faytonlardaki talih günlerine,
Harcanmış son kuruş, yayan olarak koşuyor.

1. Şiirde, iki kısa ya da vurgusuz heceyi, bir uzun ya da vurgulu hecenin izlediği ölçü birimi.

TİPİ

1

Yöreçarşıda, o hiçbir canlının ayak
Basmadığı, sade büyücülerin bir de fırtınaların
Ayak bastığı, cinlenen çevrintilerde,
Ve uyuduğu bir de, öldürülenler benzeri, karların.

Dur, yöreçarşıda, o hiçbir canlının
Ayak basmadığı, sade büyücülerin
Bir de fırtınaların ayak bastığı, pencereye kadar
Serseri bir hamut kayışı parçası saklayan.

Ortalık zifiri, zaten bu çarşı
Bir kentte olabilir, Zamoskvoreçye'de,
Zamość'da ve bir başka yerde. (Yarı gece yolu düşen
Konuk yüz geri oldu benden.)

Dinle, yöreçarşıda, o hiçbir
Canlının ayak basmadığı, sade kıyacılar gezen,
Senin habercin söğüt yaprağı, o dudaksız,
Sedasız, düşlem gibi, daha ak keten bezinden!

Koşuştu, dövdü bütün kapıları,
Çevreye bakındı, boranın hortumuyla caddeden.
– O değil bu kent, ve yarı gece değil o,
Ve sen yitirdin yolunu onun habercisi!

Ama boşuna değil, haberci, sen bana fısıldadın,
Yöreçarşıda, iki ayaklıların o hiç...
Ben de herhangi biriyim... şaşırdım ben yolumu:
– O değil bu kent, ve yarı gece değil o.

2

Bütün kapılara haçlar çizilmiş Bartolomeus Yortusu
Gecesindeki gibi. Komplocu fırtınanın buyrukları:
Pencereleri dolgulayın ve lehimleyin çerçeveleri,
Orada Noel çamının iğneleriyle dikleniyor çocukluk.

Köpürüyor yapraksız bulvarların komplosu.
Onlar ant içmişler insanlığı yok etmeye.
Tüm kent toplanma yerine! Kentin dışına!
Ve tipi buğulanıyor ifritlerin başucunda kundak gibi.

Havlı lapalar çağrısız can atarak dönüyor.
Dehşet içindeyim ıssızlığında taşkın ilk karların.
Kar taneleri el fenerleri gibi mekik dokuyor.
Siz öğrenildiniz, dallar. Yolcu, sen öğrenildin!

Bir buzlanın gediği, ve seziliyor
Fırtınanın müziğinde: Coligny, adresini öğrendik!
Teberler ve çığlıklar: Öğrenildiniz, mahpusları
Huzurun. Ve kapı kapı tebeşirle, haçlar.

Kamp mı olmadılar, ayağa mı doğrultulmadılar
Yaratılmışlığın çökeltileri, yarılanmış felaketler.
Bayram öncesi torun çocukları cetlerinin yanını boyluyorlar.
Bartolomeus Yortusu gecesi. Kentin dışına! Kentin dışına!

EMPROVİZASYON

Klavyelerle elimden bir sürüyü besledim
Kanatların patırtıları, çırpışmalar ve ötüşler eşliğinde.
Kollarımı gerdim, dayandım ayakuçlarıma,
Yenlerim büküldü, dirsekleri üzerinde süründü gece.

Ve etraf karanlıktı. Ve bu bir göldü
Ve dalgalardı. – Sizi soy kuşlar seviyorum,
Sanki ölmektense öldürüyordu
Bağırgan siyah sağlam gagalar.

Ve bu bir göldü. Ve etraf karanlıktı.
Tutuşuyordu yarı gecenin katranı içinde sarı nilüferler.
Ve kemirmişti altını dalgalar
Sandalın. Ve kuşlar dövüşmede abanıp dirseklerine.

Ve su bentlerinin hançerelerinde gece çalkanıyordu.
Sanki hüzün yavru doyurulmamıştı,
Ve dişiler ölmektense öldürüyordu
Roulade'lar bağırgan, sapmış gırtlakta.

MARBURG

İrkiliyordum. Tutuşuyordum ve sönüyordum.
Sarsılıyordum. Şimdi önerimi yaptım.
Ama artık geç, saptım, ve işte reddedildim.
Nasıl acıyorum onun gözyaşına! Bir azizden daha
sükûndayım.
Alana çıktım. Doğmuş sayılabilirdim
İkinci defa. Her önemsiz ayrıntı
Yaşıyordu ve, hiçbir şeyden saymayarak beni,
Havalanıyordu kendi veda anlamında.

Kaya kızıyordu, ve caddenin esmerdi
Alnı, ve göğe bakıyordu kaşlarını çatmış
Kaldırım taşı, ve rüzgâr, kayıkçı gibi, küreği
Yüzlerde. Ve bütün bunlar benzeşti.

Ama yine de ben kaçınıyordum
Bakışlarından onların. Farketmiyordum selamlarını.
İstemiyordum bilmek hiçbir şeyi zenginliklerden.
Fırladım gittim, tutup ağlayışımı.

Doğuştan güdü, dalkavuk bir ihtiyar,
Benim için dayanılmazdı. Yavaşça sokuluyordu yan yan
Ve düşünüyordu: "Çocuk tutkusu. Onunla ilgilenirken,
Yazık, gözetmek gerekiyor özenle."

"Bir adım at, bir daha," diye yineliyordu içgüdü bana,
Ve bilgece yönetiyordu beni, yaşlı bir skolastik gibi,
Geçit vermez, erden sazları arasından
Isınmış ağaçların, leylağın ve tutkunun.

"Adım adım öğreneceksin, sonra koşacak olsan bile,"
Diye yineliyordu o, yeni bir güneş zenitten
Bakıyordu, yürümeye eğittikleri gibi yeniden
Gezegenin yerlisini yeni bir planet üzerinde.

Bazılarının bu tümden gözlerini kamaştırıyordu.
Bazılarına
Öyle karanlık geliyordu ki, gözüne mil çeksen böyle
olurdu.
Civcivler eşeleniyordu çalıları arasında yıldızçiçeklerinin,
Ocak çekirgeleri ve kızböcekleri küçücük saatler gibi
tıklıyordu.
Yüzüyordu kiremit, ve günortası bakıyordu,
Kırpmadan gözlerini, çatılara, Marburg'daysa
Kimi, yüksek sesle ıslıklar çalarak, el sanatı yay yapıyordu,
Kimi ses çıkarmadan hazırlanıyordu Pentekostes
kutlamalarına.

Sararıyordu, bulutları kızartarak, kum,
Fırtına başlangıcı oynuyordu kaslarıyla zanaatçının.
Ve gök pişti düşüp bir parçasına
Kanamaları dindiren öküzgözünün.

O gün seni tüm, tokandan ayağına kadar,
Taşrada nasıl Shakespeare dramını taşır bir trajedi
oyuncusu,
Yanımda taşıyordum ve su gibi biliyordum ezbere,
Salınıyordum ve prova ediyordum bütün kent boyunca.

Ben senin önünde kapandığım zaman, sarmalayıp
Bu sisi, bu buzu, bu yüzeyi,
(Nasıl da güzelsin!) - ruhun bu kasırgasını...
Neden söz ediyordun? Anımsa. Yitti. Reddolundu.

Burada Martin Luther yaşıyordu. Orada Grimm
Kardeşler.
Sivri tırnaklı çatılar. Ağaçlar. Mezar taşları.
Ve bu anımsıyor her şeyi ve onlara doğru eğimleniyor.
Her şey canlı. Ve tüm bunlar da benzeşler.

Hayır yarın ben oraya gitmem. Ret.
Vedadan daha kesin. Her şey net. Ödeştik.
Değil bu gar kargaşası bize dair.
Ben ne olacağım eski devirlerin mezar taşları?

Her yanda seyyar battaniyelerini serer sis,
Ve her iki pencereciğe birer tane ay oturturlar.
Yolculuk kasveti kayar üzerinden ciltlerin
Ve yerleşir bir kitapla divanın üzerine.

Ya ben neden ürküyorum? Zaten gramer gibi
Biliyorum uykusuzluğu. Bağımız var onunla bizim.
Ya niçin ben, yaklaşması gibi bir uyurgezerin,
Alışılmış düşüncelerin korkuyorum belirtisinden.

Ne de olsa geceler oturuyor satranç oynamaya
Benimle ay ışıklı parke döşemede,
Akasya kokuyor ve pencereler açık ardına kadar,
Ve bir tanık gibi tutku ağarıyor köşede.

Ve kavak, şah. Ben uykusuzlukla karşı karşıya oynuyorum.
Ve vezir bülbül. Meylediyorum bülbüle doğru.
Ve gece üstün geliyor, taşlar çekiliyorlar kenarlara,
Beyaz sabahı ben simaca tanıyorum.

TEMA

Kaya ve fırtına. Kaya ve harmaniye ve şapka.
Kaya ve Puşkin. O, şimdi hâlâ
Gözlerini kapayıp dikiliyor ve sfenkste görüyor,
Bizim şikârımızı değil, çıkmaza konulmuş
Grek'in uydurmalarını değil, değil muammayı.
Ama atayı, kıskaçlı hamiti.
Çiçek hastalığı gibi dayanabileni kumlara,
Deşileni çiçekbozuğu gibi sahralarca.
Ve başka hiçbir şey. Kaya ve fırtına.

Gazap içinde dökülen bira
Yarların bıyıklarından, burunlardan, kayalardan ve
sığlardan,
Dip tümseklerinden ve millerden. Ve uğultu ve ışıltı
Suları dökünen ayla, bir leğenden, bir girdaptan
Dökülür gibi. Gürleme ve baygınlık ve fırtına sıkı sıkıya.

Gündüz gibi aydınlık. Onları ısıtıyor köpük.
Bu noktadan gözü ayırmak olanaksız.
Sfenkslere inen dalgalar hiç mumlarını esirgemiyor
Ve ânında değiştiriyor yenileriyle.
Kaya ve fırtına. Kaya ve harmaniye ve şapka.
Sfenkslerin dudaklarında tuzlu tadı
Bulutsuların. Her yanda kumlar bulanmış
Denizanalarının nemli öpüşlerine.

Onun haberi yok denizkızlarının üzerindeki pullardan,
Ve yürüyebilir mi balığın kuyruğu sıra
Bir defa olsun onların dizkapaklarının kasesinden
İçmiş olan beyhude çırpınan yansısını yıldızların?
Kaya ve fırtına ve – gizlenmiş bütün
Gösterişçilerden – en şaşırtıcı, en ıssız,
Oynayan Psammetikhos devrinden beri
Çölün elmacıkkemikleriyle çocuksu gülüş.

VARYASYON

Yıldızlar akıp geçiyordu. Sabunlanıyordu burunlar
denizde.
Kamaştı tuz. Ve gözyaşları kurudu.
Yatak odaları karanlıktı. Düşünceler aktı geçti,
Ve kulak kesildi sfenks Sahra'ya.

Mumlar yüzüyordu. Ve sanılır buz donmakta
Kanı devin. Dudakları dolgunlaşıyordu
Çölün mavi gülümsemeyle.
Cezir saatinde gece yatışıyordu.

Fas'tan esen bir meltem dokundu denize.
Samyeli yürüyordu. Karlar içinde horulduyordu
Arhangelsk.
Mumlar yüzüyordu. "Peygamberin" elyazısı karalaması
Kuruyordu, ve gün ağarıyordu Ganj üzerinde.

KOPUŞ

1

Ah, yalan söyleyen melek, şimdi, şimdi,
Sızdırırdım ben de seni arı kederle!
Ama işte yok cesaretim, ama işte dişe diş!
Ah, illet, başlangıçta yalanla bulaşan,
Ah, acı, ah, acı, cüzamdaki!

Ah, yalan söyleyen melek, ölümcül değil, hayır,
Acıları yüreğin, yüreğin ki egzamalarda!
Ama neden sen ten hastalığıyla ruhu
Bağışlıyorsun vedalaşırken? Niçin amaçsız yere
Öpüyorsun, yağmur damlaları gibi, ve zaman gibi,
Gülümsemeyle, öldürüyorsun, herkes için, önünde
herkesin!

2

Ah, utanç, ağırlıksın bana! Ah, bulunç, bu erken
Kopuşta o kadar düş, hâlâ direşken!
Ben, insan, ne zaman boş dermesi olsam
Şakakların ve dudakların ve gözlerin, ayaların,
omuzların ve yanakların!
O zaman dörtlüklerin ıslığıyla, çığlığıyla onların, işaretiyle,
Kasvetin berkliğiyle, gençliğiyle onun
Ben onları tüm feda ederdim, hücuma kaldırırdım onları,
Saldırırdım senin üzerine, ayıbım benim!

3

Senden bütün düşüncelerimi soyutlarım
Konuklukta değil, şarap başında değil, gökyüzünde.
Ev sakinleri, yanda, zil sesiyle
Açarlar birilerine, zamanın birinde.

Atılırım onlara doğru, şakırtılarına doğru aralık ayının.
Sadece bir kapı, ve işte ben! Koridor aynı.
"Siz oradan mısınız? Orada neler konuşuluyor?
Ne haber var? Kentte söylentiler nasıl?"

Yine öyle yanılmada mı kasvet?
Mırıldanıyor mu sonra: "Sanki, tıpkısı."
Hazırlanıp kırk adım öteden
Yetişmeye bir ünlemle: "Siz misiniz bu?"

Alanlar beni esirger mi?
Ah, bir an bilseydiniz, nasıl özlem bürüyor,
Günün akışı boyunca sizi yüz defa
Seyir halinde benzeyişlerde yakalarken sokak.

4

Önle beni dene. Yaklaş, tat söndürmeyi
Bu keder nöbetini, uğuldayan bugün, cıva gibi
boşluğunda Torricelli'nin.
Yasakla, çılgınlığı, bana, ah, yaklaş, kastet!
Önle bende uğuldamayı sana dair! Ar etme, yalnızız.
Ah, söndür haydi, söndür. Kaynar!

5

Sarmala bu sağanağını, dalgalar gibi, serin dirseklerin
Ve zambaklar gibi, atlas ve güçsüzlüğüyle buyurgan
ayaların!
Yine fethet, coşku! Özgürlüğe! Yakala onları, zaten bu
çılgınca laptada[1]
Kalydon'daki avların yankısıyla soluğu tutulan
ormanların sağırlaşması var,
Orada, alageyik gibi, sersemletip kovalıyordu
Atalante'yi Arkadia çayırlıklarına doğru,
Orada seviyorlardı atların kulaklarında ıslıklanan dipsiz
mavilikle,
Öpüşüyorlardı yayılan sürek havlamasıyla
Ve okşaşıyorlardı boru ötüşleriyle ve ağaçların,
toynakların ve tırnakların çatırtısıyla.
– Ah, özgürlüğe! Özgürlüğe, onlar gibi.

1. Rusya'da, sopa ve taşla oynanan bir oyun.

6

Düş kırıklığı mı? Dünyada kuğusal bir
Requem'le mi ayrılacaktık, sanıyordun?
Acı yanılgıyla, genişlemiş gözbebekleriyle,
Ağlayışlarda, yenilmezliğini mi sınıyordun
gözyaşlarının?
Ayinde tonozlardan döküldü duvar resmi,
Sarsılarak Sebastian'ın dudaklarındaki oynamayla.
Ama bu geceden başlayarak nefretim her şeyde
Bir uzamışlık görüyor, ve yazık bir Hlıst[1] yok.

Karanlıklarda, aniden ayılıp, yavaşlatıcı
Düşünmelersiz, karara vardım ki her şey toprağını
yeniden sürer.

Ki zamanıdır. Kâr etmez ona intihar.
İntihar bile kaplumbağa yürüyüşüdür.

1. Rus Ortodoks mezhebi Hlıstı üyesi.

7

Dostum benim, sevecenim, ah, tıpkı o gece, Bergen'den
kutup uçuşunda,
Yalpalayan karla puplaların ayaklarından savrulan sıcak
tüy gibi,
Ant içerim, ah sevecenim, ant içerim, istemim benim
özgür,
Sana diyorken – unut, uyu, dostum.

Neredeyse tümü silinmiş cesedi gibi Norveçlinin,
Kırçıllanmış direkleri kımıldatmayan kışların
görünümünde,
Ben dayanırken senin gözlerinin kuzey tanlarında şakacı,
uyu, rahat ol,
Her şey geçer, dostum benim, yatış, ağlama.

Son yerleşimlerin dışında bütünüyle kuzey gibi,
Arktik ve uyumasız buzullardan gizlenerek
Yarı gece kubbesiyle kör fokların gözlerini durulayan,
Ben diyorken – fark yok, uyu, unut, hep aynı saçma.

8

Sofram engin değil bütün göğüsle
Abanacak kadar ve dirseklerini dayayacak kadar
Sıkıntının kenarına, bu kıstağa
Delinen o kadar verstten sonra artık hayır.

(Şimdi orada gece.) Senin bunaltıcı ötelerine ağmış.
(Ve uykuya çekildiler.) Senin omuzlarının egemenliğine
uyarak.
(Ve ışığı söndürüyorlar.) Ben sabah onları yenilerdim.
Sofa dokunurdu onların uykulu dalına.

Ditme lapa lapa! Ellerinle biçkile! – Yetişir!
Ah, on parmağı acının, evlekleriyle
Vaftiz yıldızlarının, gecikme işaretleri gibi
Fırtınasında kuzeye doğru yol alan trenlerin!

9

Titreyen piyano dudaklardan köpüğü yalar.
Seni koparır, dipten tırpanlar bu nöbeti.
Sen dersin: Sevgilim! –Hayır– diye haykırırım ben,
– hayır!
Müzikle?! Ama olunabilir mi daha yakın.

Alacakaranlıkta, akorlardan, günlükler gibi.
Kılıçları şöminede derlemenin artık zamanı mı?
Ah, harikulade kavrayış, onayla.
Onayla, şaşır! Sen özgürsün.

Ben tutmuyorum. Git, hayır işle.
Çık git başkalarına. Artık yazılmıştır Werther,
Çağımızdaysa hava bile ölüm kokuyor:
Açmak pencereyi, damarları açmak gerek.

***

Böyle başlarlar. İki yaşında
Sütnineden koparlar karanlığına melodilerin,
Ötüşürler, cıvıldaşırlar, sözcüklerse
Baş gösterir üçüncü yılda.

Böyle başlarlar anlamaya.
Ve uğultusunda devinen türbinin
Sezilir ki, anne, anne değil,
Sen, sen değilsin, ev gurbettir.

Ne yapsın leylağın iskemlesinde
Oturmuş olan o korkunç güzellik,
Sahiden çocuk çalmasın da!
Niyetler oluşur işte böylece.

Korkular böyle olgunlaşır. O nasıl yapsın
Ki bir yıldız yükseltsin erişilirliğini,
O, Faust iken, o bir hayalperest.
Böyle oluşur soyca Çingeneler.

Böyle belirirler, süzülürler de,
Evler bulunası o çitlerin üzerinden,
Ani, göğüs geçirme gibi, denizler.
Böyle oluşacaklardır vezinler,

Yaz geceleri böyle yüzükoyun
Düşüp yulaflıklara, gerçekleş! Yalvarışıyla,
Senin gözbebeğinle ürkütürler gündoğumunu.
Böyle kavga çıkarırlar güneşle.

Böyle yaşamaya başlarlar dize buyruğunca.

***

Azlığız biz. Biz, belki üç taneyiz,
Donetskli, yanıcı ve cehennemî,
Kül rengi taşan kabuğu, altında
Yağmurların, bulutların ve asker
Sovyetlerinin, şiirlerin ve aytışmaların
Taşımacılık üzerine ve sanat üzerine.

Biz insandık. Biz devirler.
Bizi kattı ve aldı götürüyor kervan içinde,
Soluğun tundrayı götürdüğü gibi tender eşliğinde
Pistonların ve traverslerin parçalanması.
Üşüşürüz, doluşuruz ve zarar veririz,
Dönmeye başlarız karga kasırgasında.

Ve, karavana! Siz geç anlayacaksınız.
İşte, sabahleyin saman yığınına
Dalarken, –sırıklı ağdaki an kadar–
Rüzgâr sonra ebedidir görüşmelerinde
Çatı levhaları üzerinde devam eden
Fırtınalı ağaçlar toplantısının.

DOSTA

Acaba ben bilmiyor muyum, karanlıkta çırpınır,
Kara bilisizlik asla çıkmaz mı aydınlığa,
Ve ben özürlüyüm, ve mutluluğu yüzbinlerin
Daha yakın değil mi bana yüzlerin boş mutluluğundan?

Ve yoksa ben beş yıllık planla ölçüşmüyor muyum,
Onunla inmiyor, onunla çıkmıyor muyum?
Ama nasıl yapayım bu göğüskafesimle
Ve daha gerisinde oluşla her türlü tutuculuğun?

Üstün aşka orun ayrılan
Yüce Sovyet günlerinde nafiledir
Şairin yerinin açık bırakılması:
O, boş değilse eğer, tehlikelidir.

İkinci Doğuş

BALAD

Yazlıkta uyuyorlar. Bahçede, tabanlara değin
Rüzgâr altı kuytuda kaynıyor pılı pırtılar.
Üçüncü uçuş kademesinde bir filo gibi
Ağaçların kaynıyor yelkenleri.
Yaprak dökümünde gibi, tırmıklarıyla
Küreyip süpürüyor kayınlar ve söğütler.
Yazlıkta uyuyorlar örtüp üstlerini
Ancak erken çocukluklarda uyunduğu gibi.

Fagot sancıtıyor, uğulduyor tehlike çanı.
Yazlıkta uyuyorlar eşliğinde tensiz bir gürültünün,
Pürüzsüz bir gürültünün eşliğinde pürüzsüz notada,
Rüzgârın eşliğinde gazaplı doruklar.
Yağmur akıyor, bir saat önce boşandı.
Ağaçların kaynaşıyor yelken bezleri.
Yağmur akıyor. Yazlıkta uyuyorlar iki oğul,
Ancak erken çocukluklarda uyunduğu gibi.

Uyanıyorum. Beni bürüdü
Aydınlanmış olan. Sayım işlemindeyim.
Ben sizin yaşamakta olduğunuz
Ve kavaklarınızın kaynadığı yeryüzündeyim.
Yağmur akıyor. Öyle kutsal ant olsun,
Masum taşkınları gibi onların...
Ama artık ben bir yarımla uyuyorum,
Ancak erken çocukluklarda uyunduğu gibi.

Yağmur akıyor. Düş görüyorum: yeniden
Cehennem'e alınmışım, orada her şey komploda,
Ve kadınlara çocuklukta teyzeler işkence ediyor,
Evlilikteyse çocuklar musallat oluyor.
Yağmur akıyor. Düşteyim: çocukken
Bilimde devleşmeye başlamışım,
Ve uyuyorum balçığı yoğuran uğultu eşliğinde,
Ancak erken çocukluklarda uyunduğu gibi.

Gün ağarıyor. Sisli hamam tütsüsü.
Balkon yüzüyor dubalar üzerinde gibi.
Salların üzerinde gibi, çalıların çitmikleri,
Ve damlalar içinde çitlerin terli padavraları.
(Ben ard arda beş kez görmüştüm sizi.)

Uyu, geçmiş. Uyu yaşamın uzun gecesini.
Yum gözlerini, balad, olmuşun şarkısı, uyu,
Ancak erken çocukluklarda uyunduğu gibi.

YAZ

İrpin, bir anı insanlara ve yaza dair,
Özgürlüğe ve kaçışa dair tutsaklığın bukağılarından,
Kızgın sıcakta iğneyapraklılar ormanına, gri şebboya dair,
Ve vardiyasına dair rüzgârsızlığın, berraklığın ve
karanlığın.

Beyaz mineçiçeğine dair, kekre sabrına dair
Reçinenin; dostlara dair, ki benim
Az gelir övgülerim ve benim gökleştirmelerim,
Benim sitayişlerim, benim övgülerim.

Keskin sarıasmaların ötüşü ve beliriverişi
Çin ipeğiyle ve dal yanığıyla sarıya boyadı gövdeleri,
Ama çamlar tembellikten iğnelerini kıpırdatmadılar
Ve sincaplara ve ağaçkakanlara devrettiler köşeleri.

Konsollar rutubetlendi ve havanın vardiyasını
Duyuruyordu yaprak kurbağası budaklar üzerinden,
Ve sincap girişe sıkıştırıyordu ibibik kuşunu
Ve ocak çekirgesini çocuklara yaranmak için.

Toplanma günlerinde altı kadın çayırları çiğniyordu.
Uzaklarda tembel tembel otarılıyordu bulutlar.
Akşam bastırıyordu ve alacakaranlıkların kurnaz
manevrası
Götürüyordu yarı karanlıkta tutuşturulmuş dulavratotunu.
Toprak boyunca İrpinlilerin muazzam gölgelerini
Ve gök boyunca yangınını çizgili panların.

Akşam bastırıyordu, ve, engine boyun eğdirerek,
Ufkun ağılı sıkıştırıyordu onu göğün yarım dairelerine.
Gök çakımları geyikler gibi ırgalıyordu boynuzlarını,
Ve otun başından kalkıyor ve ellerinden yiyorlardı
Kız yoldaşlarının, o mandallayan kapıyı ne olur olmaz,
Eve geldikleri zaman düzenbazlara karşı.

Sonunda yola çıkmadan önce, basıp yığınlarına
Sayıklayan sıcaklar içinde uçan yaprakların,
Döküntülü gergin dudaklar gibi ben gökyüzünden
Suskunlukla geçiştirilenin zararını yenimle kaldırdım.

Ve sonbahar, o zamana kadar balaban gibi öten.
Boğazını temizledi; ve anladık ki,
Biz yüzyılların prototipinin şölen mahmurluğundayız,
Platon'un şölen mahmurluğunda taun zamanından.

Ya nereden kaynaklanıyor bu kederi, Diotima'nın?
Hangi güvenceyle kesmeli uyuklamayı?
İnsansız karanlıklardan gelen yürek caddelerinde!
Kapılar açık ardına kadar! Dostluğa, kurtuluşum benim!

Ve bu mu arpist Marie'nin entrikası,
Ki yatmış ellerinin uyumu altına talihin cilvesiyle
Ve bir arpla çağıldamakta Arabistan kasırgası,
Ölümsüzlüğün, olabilir ki, son güvencesi.

ŞAİRİN ÖLÜMÜ[1]

İnanmıyorlardı, kuruntudur sanıyorlardı,
Ama haberi öğreniyorlardı iki kişiden,
Üç kişiden, herkesten.
Duran zamanın örgüsündeki
Bir sıranın ölçüsündeydi
Memur ve tüccar karılarının yuvaları,
Avlular, ağaçlar, ve üzerlerinde
Ekin kargaları, kızgın güneşte tütsülü
Taşkın öfkeyle konargalarda
Bağıran, ahmaklar bir daha
Günaha karışmasınlar, musibet olsun diye.
Sadece yüzlerde ıslak bir seğirme vardı,
Yırtılan ağın kıvrımlarındaki gibi.

Gün zararsız bir gündü, senin
Önceki onlarca gününden daha zararsız.
Yığılışıyorlardı bir patlamanın onları sıraya
Koyabileceği gibi sofada saf olmuşlar.
Sazlıklar arasına yerleştirilmiş kestanefişeklerinin
Çapak balıklarını ve turnayı akaçtan boşaltacağı gibi
Yassılaştırarak bir mayının patlamasıyla,
Soluması gibi döllenmiş katmanların.

1. Şiir, Mayakovski'nin ölümü üzerine yazılmıştır.

Uyuyordun, sermiş döşeğini söylentilerin üzerine,
Uyuyordun ve, sarsıntın dinmiş, sessizdin,
Yakışıklı, yirmi iki yaşında,[1]
Senin tetra yazının öngördüğü gibi.
Uyuyordun, yastığa yanağını bastırmış,
Uyuyordun, rüzgâr erişmez, kurşun yetişmez,
Yeniden ve yeniden hamleyle kazmıyordun
Genç efsanelerin kategorisine.
Sen orada nakşolunuyordun daha belirgin,
Bir tek sıçrayışta derecene eriştiğin için.
Patlayışın senin Etna'ya benziyordu,
Ürkmüş adamlar ve kadınlar dağ eteklerinde.

1. Dizedeki yirmi iki, Mayakovski'nin öldüğü yaş değil, Pasternak'ın ilk şiirini yayımladığında bulunduğu yaştır.

***

Başkalarının ağır çarmıhını sevmek,
Ama sen dolambaçsız harikuladesin,
Ve senin büyüsel güzelliğinin gizi
Yaşam bilmecesinin çözülmesine eş.

Baharda düşlerin fısıltısı işitiliyor
Ve hışırtısı hakikatlerin ve yeniliklerin.
Sen işte öyle esaslar ailesindensin.
Anlamın, hava gibi, özverili senin.

Kolayca uyanmak ve görür olmak,
Söz süprüntüsünü silkelemek yürekten
Ve yaşamak bir daha çöp bağlamadan.
Tüm bunlar büyük bilgelik gerektirmiyor.

***

Dört yanda rüzgârın sürüklediği
Koruluklardan tohumlanma pamuklarıyla
Geziniyor uçarılığın imgesi gibi,
Havlı vatkası kavakların.

Odaysa kokuyor, gecenin
Bataklık nergisi koktuğu gibi. İndirilen
Stor perdenin kenarları aldatıyor
Güvenini gece çiçeğinin.

Evde bir çiftlik serinliği var.
Bunu harcamadan söyleşi için,
Senden ayrılıkta ve ben yazsam,
Bütçeyi tümlesem böylece.

Ama yalnız melodilerin kederi
Yazgısı gibi bulvar tohumlarının.
Nergisin güvenine ihanet eden
Stor perdenin kısırlığı gibi.

Sen bana öylesine yaşam oldun ki,
Irak olsun işe yaramayan her şey,
Uydurmaların çorbasını içmek
İğrendirici, çürük balıktan kaynatılmış gibi.

Ve işte elimle yoklayarak eriyorum
Gerçek öykünün karanlığına.
Kışın yaşama alanını genişletiriz,
Kardeşimin odasını alırım ben.

Orada daraltıcıların uğultusu daha hafif,
Ve daha hırsla duyulur,
Boşa geçmiş günler gibi nasıl
Üzerinde onun çırpınır kış bulutları.

***

Hiç kimse olmayacak evde,
Alacakaranlıklardan başka. Sadece
Kış günü bomboş pencere yerinde
Çekilmemiş perdelerin.

Sadece beyaz ıslak lapaların
Görünüp yitmesi hızlı akışta.
Sadece çatılar, kar ve hiç kimse
Çatılardan ve kardan başka.

Ve yine çizgilerini tarayacak kırağı,
Ve yine çepeçevre saracak beni
Geçen yıl saran keder
Ve bir başka kışın işleri,

Ve yine batışacaklar şimdiye değin
Çıkarılmamış günahlar gibi,
Ve pencere sevk makasının haçı üzerinde
Sıkıştıracak odunsu bir açlığı.

Ama perdenin üzerinde beklenmeyen anda
Koşacak bir akımın ürpertisi.
Sessizliği ölçerek adımlarınla
İçeriye sen gireceksin istikbal gibi.

Sen belireceksin kapının kenarında
Giyinmiş fazlalıksız beyaz bir şeyler,
Bir şeyler ki düşen lapaları da
İşte aynı o kumaştan dikerler.

***

Chopin yine koşmuyor şikâr peşinde,
Ama esinle uçuşta kanatlanıyor,
Bir çıkış yolu döşüyor tek başına
Olabilirden gerçekliğe doğru.

Kırık geçitleriyle avlu dipleri,
Salaşlar, kıtıklarla bordalarında.
Sırayla iki akçaağaç, üçüncü ve birden
Bitişikteki Reiter bölgesi.

Gün boyu çocukları dinliyor akçaağaçlar,
Geceleyinse biz yakınca lambaları
Yapraklar da, peçeteleri yerleştirdiğimiz gibi,
Dağılıyorlar ateş yağmuruyla.

O zaman aşıp gidiyor baştan başa
Beyaz piramitlerin süngüleriyle,
Kestanelerin çergelerinde karşı yanda
Pencerelerden müzik gürüldüyor.

Chopin gürüldüyor camlardan dışarı,
Aşağıdansa onun efektinin eşliğinde
Doğrultuyor kestanelerin şamdanlarını
Ve yıldızları seyrediyor geçen yüzyıl.

O zaman nasıl vuruyor onun sonatında,
Sallayıp sarkacını muazzamlıkların,
Gezinti ve uğraş saatleri
Ve saatleri ölümsüz düşlerin ve puandorgların.

Demek, yine akasyalar altından
Yaylı arabalarına mı Parislilerin?
Koşmak, koşmak ve tıkanmak mı
Hayatın sarsıntılı menzil arabası gibi?

Yeniden boru çalmak, ve sürmek, ve şakırdatmak,
Ve, eti kana karıştırıp yeniden
Doğurmak inleyişleri, ama ağlamamak,
Ölmemek, ölmemek mi?

Yeniden ıslak gecede posta arabasında
Bir konukluktan bir konukluğa geçerken
Dinlemek mi gömütlüklerde şarkısını
Tekerleklerin ve yaprakların ve kemiklerin.

Sonunda, sıçrayıp bir kadın gibi,
Ve bir mucizeyle kesip hızını
Yarı karanlıklarında sataşkan yaygaracıların,
Donmak mı piyanonun çarmıhıyla?

Yüzyıl sonraysa öz savunmada
İşleyip bamteline ak çiçeklerin,
Çarpmak toplu yaşamların sin taşlarına
Taşını kanatlı gerçekliğin.

Yeniden mi? Ve, adayıp piyanonun
Çiçeğe duruşuna çınlayan bir töreni,
Bütün bir on dokuzuncu yüzyılla
Yaşlı kaldırımların yığılmak üzerine.

***

Bilseydim, ah, başa bunlar gelir,
İlk deneyler başladığı zaman,
Yaşamla dolu satırlar öldürülmektedir,
Ve saldırıp öldürürler haykırışlarla.

Bu derin nedenle güldürüleri
Ben reddederdim kesinlikle.
Başlangıç öylesine uzaktaydı
Öylesine ürkekçeydi ilk yöneliş.

Ama yaşlılık bir Romadır ki,
İnanılmaz karabasanların yerine
İlk provaları değil aktörden,
Ciddi, tümden yok olmayı ister.

Satırı duygu dikte ettiği zaman,
O, bir köleyi sahneye yollar
Ve sona erer burada yaratış hüneri
Ve zemin ve yazgı solur burada.

***

Yüzyıl küsur, değil dünkü gün,
Ama yine eski kuvvet korkusuzca
Varlık ve ün umuduyla
Bakmak tutkusunda eşyaya.

Ve dilemek dar yaşayışlı
Bir züppeden farkla
Emeği, herkesle ortaklaşa
Ve uyum içinde hukukun kurallarıyla.

Ve yine o anda yine o açmaz
Karşılaşınca ussal tembellikle,
Ve yine o alıntılar kitaplardan,
O devirlerin kıyaslaması yine.

Ama ancak şimdi söyleme zamanı,
Günün yüceliğiyle kıyası ayırıp,
Petro'nun şanlı günlerinin esasını
İsyanların ve darağaçlarının kararttığını.

Aynı öyle, ileriye doğru, titremeksizin
Ve avunmaksızın koşutluklarla,
Yaşadığın sürede, üzerini döşemeden
Sana da acıma duymadılar.

Erken Trenlerde

ÇAMLAR

Otlar içinde, yabanıl kınaçiçeklerinin,
Papatyaların, orman çalılarının arasında,
Uzanıyoruz ellerimizi arkaya atmış
Ve başlarımızı kaldırmışız göğe doğru.

Çamlığın yolları üzerinde otlar
Aşılmaz boylarda ve yoğun.
Bakışıyoruz biz ve yeniden
Yerlerimizi ve duruşlarımızı değiştiriyoruz.

Ve işte, ölümsüzüz bir zamanlığına,
Biz çamların cemine ulandık
Ve hastalıklardan, salgınlardan
Ve ölümden bağışlandık.

Amaçlı tek düzeniyle
Merhem gibi kıvamlı mavilikler
Damlıyor güneş lekeleriyle
Ve bulaşıyor bizim yenlerimize.

İğneyapraklıların molasını paylaşıyoruz,
Karıncaların kaynayan çabasına doğru
Solurken uyutucu çam karışımı
Limonun günlük kokularıyla.

Ve öyle taşkın mavinin üzerinde
Hız alışları alevsi gövdelerin
Ve biz çekmiyoruz öyle uzun süre
Bitkin başlarımız altından ellerimizi,

Ve bakışta enginlik o kadar geniş
Ve öyle uysal her şey dışarıdan,
Ağaç gövdeleri ardında bir yerlerde deniz
Görünüyor biteviye düş gibi bana.

Orada bu dallardan daha yüksek dalgalar
Ve, sapkın kayadan devrilerek
Karides sürülerini yığıyorlar
Kaynaşmayla bulanan diplerden.

Akşamlarıysa yedeğinde bir römorkörün
Sürükleniyor mantarlar üzerinde gurup
Ve bir yandan balıkyağlarını döküyor,
Bir yandan kehribarın alaca buğusunu.

Karanlık bastırıyor ve usulca
Bütün izleri defnediyor ay
Köpüklerin beyaz büyüsü altında
Ve kara büyüsü altında suyun.

Dalgalarsa hep daha yüksek ve uğultulu
Ve yüzer bir sahanlıkta halk
Birikiyor önünde bir sütunun,
Üzerinde bir afişle, belirsiz uzaktan.

KIŞLAMALAR

Kapıyı açtılar ve mutfağa buğularla
Hava yuvarlandı avludan,
O anda her şey ihtiyarladı,
Yine çocukluktaki o akşamlar gibi.

Hava kuru, ıssız.
Cadde üzerinde, beş adım yerde,
Girişte dikiliyor utangaç kış
Ve karar veremiyor içeri girmeye.

Kış, ve yine ilk defasında her şey.
Kasımın ağarmış uzaklarına doğru
Çekiliyor körler gibi aksöğütler
Bastonsuz ve kılavuzsuz.

Irmak buz içinde ve sepetçisöğüdü donmuş,
Çıplak buzun üzerineyse enlemesine,
Bir konsola aynanın konulduğu gibi
Konulmuş siyah gök kubbe.

Önünde yarı yarıya kapanmış
Kavşakta salınıyor ayakta,
Bir yıldızla taranıyor kayın ağacı
Ve endamını seyrediyor göğün camında.

İçin için bir kuşku duyuyor o,
Uzaktaki kır evinde kış mevsiminin
Harikalarla dolu olduğundan
Kendi doruğunda olduğu gibi.

KIRAĞI

Yaprak düşümünün sağır zamanı,
En son kaz sürüleri.
Hiç gerek yok perişan olmaya:
Korkunun büyük olur gözleri.

Rüzgâr varsın uyku öncesinde
Ninnilerken korkutsun üvez ağacını.
Yaratışın düzeni değişkendir,
Sonu iyi biten masallar gibi.

Sen yarın ayılacaksın kar uykusundan
Ve yüzeylenerek kışın nakışında,
Yine yanı başında su tulumbasının
Duracaksın mıhlanmış gibi.

Yine bu ak sinekleri ilk karların
Ve çatılar ve kutsal baba,
Ve borular ve iri kulaklı orman
Maskeli soytarı kılığında.

Her şey baştan başa buz kesti
Ta kaşlarına kadar papak içinde
Ve saklanan kutup porsuğu gibi
Gizlice gözetliyor dallar üzerinden.

Sen daha ilerliyorsun güvensizce.
Bir patika vadiye dalıyor.
Burada kırağının tonozlu kulesi,
Kapılarda kafesli tahtalar.

Yoğun kar perdesinin ardında
Bir bekçi kulübesinin duvarı,
Yol, ve fundalığın bittiği kenar
Ve genç bir orman görünüyor.

Bir nakışa çerçevelenmiş
Kutlu ulu sessizlik,
Tabutta uyuyan bir çariçeye
Adanmış dörtlük gibi.

Ve düşününce ürpermelere salan
Bu beyaz cansızlar ülkesine
Usulca fısıldıyorum: "Şükran sana,
Sen, fazlasını veriyorsun, istenenden."

GÖZYAŞIYLA VALS

Onu nasıl seviyorum ilk günlerinde,
Ormandan, tipilerden henüz çıkmış!
Yakışıksız dallar ayıklanmamış.
Üşengen hevenkler, telaşsız,
Usulca devrolurken beden üzerinde,
Asılı kalıyor gümüş sırmalarla.
Bir kütük çarşafın sağır örtüsü altında.

Altınlara sarmalayın onu, mutluluklara,
Kirpiği oynamaz. Ama o utangaç engin gönül
Leylaki sırların ve mavi minelerin içinde
Silinmez bir yüzyıl boyunca belleğinizden.
Nasıl seviyorum onu ilk günlerinde,
Tüm örümcek ağları içinde ya da gölgede!

Sadece giysi provalarında yıldızlar ve flamalar
Ve *bonbonnière*'lere[1] tatlı şarap koymamışlar.
Mumlar mum değil, mumlar bile
Isıtıcı değil, makyaj milleri.
Bu heyecanlanmakta olan aktris
En yakınlarıyla bir arada jübile gününde.
Ben nasıl seviyorum onu ilk günlerinde
Hısımların öbeği ortasında kulisler önünde!

1. (Fra.) Şekerlik.

Elma ağacına – elmaları, çamcağıza – kozalakları.
Ancak buna değil. Bu özgür.
Bu tüm tümüne ayrı bir dokudan.
Bu yıldızlı kutlulamalarla seçilmiş.
Ezelden beri süregeliyor onun gecesi.
Zerrece ürküntü duymuyor o, gözde olmaktan.
Ona eşi bulunmamış bir talih hazırlanıyor:
Elmaların altında, göğe ağan yalvaç gibi,
Alazdan bir konuk halinde tavana yükselecek.

Ben nasıl seviyorum onu ilk günlerinde,
İnanışlar hep aynıyken Noel ağacına dair.

ERKEN TRENLERDE

Bu yıl Moskova'nın dışındaydım,
Ama karda, ayazda, fırtınada,
Zorunlu olduğu zaman daima
İşlerim için kente uğruyordum.

Sokakların henüz zifiri gece
Olduğu sıra yola koyuluyordum
Ve orman karanlığı boyunca
Serpiyordum gıcırdayan adımlarımı.

Kavşaklarda beni karşılıyordu
Yerinden kalkıp aksöğütleri boşluğun.
Dünya üzerinde yükseliyordu takımyıldızlar
Ocak ayının soğuk çukurunda.

Çokluk avluların gerisinde
Geçmek için bana özeniyordu
Kırk numara ya da posta treni,
Ama ben altı yirmi beşe yürüyordum.

Birden ışığın hünerli buruşukları
Çimdiklerin tutamıyla toplaşıyordu bir küreye.
Tüm azametiyle projektör geçiyordu
Sağırlaşmış viyadükün üzerine.

Vagonun sıcak bunaltısında
Kapılıp gidiyordum bütünüyle
Doğuştan bir zaafın akışına
Ve edinilmiş olana ana sütüyle.

Geçmişin ani karmaşaları
Ve savaş yılları ve yoksunluklar içinden
Ben susarak tanıyordum Rusya'nın
Eşi bulunmaz çizgilerini.

Zapt ediyordum da bir tapınmayı
Ben tanrılaştırarak gözlüyordum.
Burada köy kadınları vardı, kasabalılar,
Okullular, çilingirler.

Onlarda yoksulluğun yerleştiği
Uşaklanmadan yoktu hiçbir iz,
Yetersizlikleri ve yenilikleri
Beyler olarak taşıyorlardı onlar.

Atlı arabalarda gibi yerleşip topluca,
Bütün çeşitliliği içinde pozların,
Okuyorlardı yeni yetmeler ve çocuklar,
Düzenlenmişler gibi sağlamca.

Moskova bizi karşılıyordu
Gümüşe dönüşen karanlıkta,
Ve, terkederek ikili ışığı
Çıkıyorduk dışarıya metrodan.

Genç kuşak trabzanlarda sıkışıp ilerliyordu
Ve kaplanıyordu yürüyüş halinde
Taze kuşkirazı köpüğüyle
Ve ballı *pryanik*'lerle.[1]

1. Rusya'ya özgü tatlı ve baharatlı bir bisküvi.

YENİDEN BAHAR

Tren uzaklaştı. Toprak set siyah.
Ben nerede yol bulurum karanlıklarda?
Ülke tanınmayacak halde
Sadece yirmi dört saat ayrıysam da.
Traverslerde dondu font şangırtısı.
Nedir birdenbire, gerçekten, bu tuhaflık?
Ahmaklıklar, kadın dedikoduları.
Hangi şeytan onları saptırdı yolundan?

Ben nerede parçalarını bu konuşmaların
İşitmiştim bölük pörçük geçen yıl bir vakit
Ah, bu yeniden, bugün, sahi,
Çıkmış geceleyin koruluktan dere.
Bu, tıpkı bir zamanlar olduğu gibi,
Buzulları oynatan ve taşan su bendi.
Bu gerçekten yeni bir tansık,
Bu, eskisi gibi, yeniden bahar.

Bu o, bu o,
Bu onun büyüleyiciliği ve harikası.
Ve onun hırkası söğütün ötesinde,
Omuzları, yazması, endamı ve sırtı.
Bu eriyen kar kızı uçurumun kenarında.
Bu, vadinin dibinden ona dair
Dökülen dinmek bilmez sayıklamaları
Yarı çıldırmış bir çenebazın.

Bu önünde onun, taşmış engellerden,
Suyun baygınlığında inleyen hızlı akış,
Asılmış lambası çağlayanın
Sarplığa çağıltılarla çivilenmiş.
Bu, üşümekten tıkırdayan dişleri,
Buz huzmesi dökülüyor uçlardan
Göle ve gölden yeni bir kaba.
Konuşması taşkınların, varlığın sayıklaması.

KIŞ YAKLAŞIYOR

Kış yaklaşıyor. Gene
Bir yerlerde ayıların ücrası
Kaprisli bir çocuğun gözyaşı dibinde
Yitiyor aşılmaz çamurda.

Evler kendini göller içinde buluyor.
Üstlerinde tütmeye koyuluyor bacalar.
Soğuk kucaklaşmalarda işlemez yollar
Yaşam sevgisinin yöneliyorlar alazına doğru.

Seviyorum sizleri kasabaların ve
Köylerin uz huzur iskeleleri.
Kitap nasıl daha kara ve bol sayfalıysa,
Öyle gönüle göre onun çekiciliği.

Sürerken atlı arabaların katarlarını,
Ovaların sererken alfabelerini,
Siz çocukluğumdan sevdiğim kitap gibi
Duruyorsunuz açılmış orta yerde.

Ve birdenbire yeniden yazılıyor
O, en yakınlardaki ilk tipiyle,
Her şey parafları içinde kızak ayağının
Ve beyaz, elişi ürünler gibi.

Ekim cevizsi ve gümüşsü.
Kalaysı pırıldayışı donların.
Güz alacaları Çehov'un
Çaykovski'nin ve Levitan'ın.

UTKU KAZANMIŞ

Anımsıyor musunuz henüz boğazda o kurumuşluğu,
Kötülüğün çıplak kuvvetini şakırdatarak
Yaygara koparmışlardı bize karşı ve yürümüşlerdi
Ve deneme adımlarıyla ilerliyordu sonbahar.

Ama haklılık öyle bir maniaydı ki
Onun karşısında gerilemekteydi her türlü pusat.
Her şeyi simgeliyordu Leningrad'ın yazgısı.
O dikiliyordu herkesin görüşü önünde duvar olarak.

Ve işte vaat olunan an geldi:
Kuşatma halkasını parçaladı o.
Ve tüm dünya toplaşarak uzağında,
Heyecan içinde onun çehresine bakıyor.

Nasıl yüce o! Nasıl ölümsüz bir ak yazı.
Nasıl halkası ulanıyor zincirine efsanelerin!
Yerde ve gökte mümkün olan her şey
Onun tarafından yaşandı ve gerçekleştirildi.

BAHAR

Bu baharda her şey özel.
Serçelerin konuşmaları daha canlı.
Yansıtmayı ben denemem bile,
Ruhum nasıl dingin ve aydınlık.

Başkaca düşünülüyor, yazılıyor,
Ve çınlayan bir oktavla koroda
Yerin güçlü sesi işitiliyor
Kurtarılmış topraklardan.

Yurdun ilkyaz soluyuşu
Kış izlerini siliyor mekânın üzerinden
Ve yaşlarla kararmış çevre halkasını
Slavlığın kızarmış gözlerinden.

Her yanda boy atmaya hazır otlar,
Ve caddeleri eski Prag'ın
Susuyorlar birbirinden dolambaçlı,
Ama ışıldamaya başlıyorlar vadiler gibi.

Söylenceleri Çekiya'nın, Moravia'nın
Ve Sırbistan'ın bahar rehavetiyle,
Hukuksuzluğun örtüsünü yırtıp
Çiçeklerle fışkırırlar karlar altından.

Her şeyi masal buğusu kaplar,
Yaldızlı boyar salonunda
Ve Vasili Blajenni anıtında
Duvarlar üzerindeki resimler gibi.

Düş kurucular ve yarı gececiler için
Dünya yüzünde en şirini Moskova.
Yüzyılın birlikte çiçekleneceği
Her şeyin yuvasındadır onlar, ilk kaynağında.

Açılmalar

***

Bütünüyle ermek istiyorum
En esasa kadar.
Çalışmada, yol arayışlarında,
Yüreğin karmaşasında.

Akıp gitmiş günlerin anlamına,
Etmenlerine onların,
Köklerine, dayanaklarına,
Kalbine kadar.

Sarılıp daima ipine
Feleğin, olayların,
Yaşamak, düşünmek, duymak, sevmek,
Buluşlar gerçekleştirmek.

Ah, keşke başarabilseydim
Bir derece olsun,
Sekiz dize yazardım
Özellikleri konusunda tutkunun.

Yasasızlıklar ve günahlar konusunda
Kaçmalar, kovalamalar,
Aceleye gelen rastlaşmalar,
Dirsekler, ayalar konusunda.

Ben onun yasasını koyardım,
Onun ilkelerini,
Ve yenilerdim adının
İlk harflerini.

Şiirler düzerdim, bahçe gibi.
Bütün ürpermesiyle damarların
Onlarda ıhlamurlar çiçeklenirlerdi
Öbeklerle, birbiri ardı sıra.

Şiirlere ben güllerin soluyuşunu verirdim,
Soluyuşunu nanenin, çayırın,
Sazlıkları ve ot biçimini,
Gürlemesini boraların.

Vaktiyle öyle sermişti
Yaşayan tansığını
Folwark'ların, parkların, koruların, sinlerin,
Chopin, etütlerine.

Erişilen doruğun
Işıltılı oynayışı ve ıstırabı,
Çekilmiş kirişidir
Gerilmiş bir yayın.

***

Güzel değil ün sahibi olmak.
Kişiyi yücelere ulaştırmıyor bu.
Arşivler tutmaya gerek yok,
Üzerine titremeye elyazılarının.

Özünden vermektir yaratmanın ereği,
Ses getirmek değil, değil başarı.
Utanç vericidir bir anlama gelmiyorken
Düşmek kamunun diline bir mesel gibi.

Ama yaşamak gerek düzmecesiz,
Öyle yaşamak ki sonun sonunda
Kendinde toplamak uzamın sevgisini,
Geleceğin çağrısını duymak.

Bırakmak gerek boşlukları
Yazgıda, ama ortasında değil kâğıtların,
Tüm yaşamın bölümlerini ve parçalarını
Çizgiyle ayırıp sayfa kenarlarına.

Ve bürünmek meçhuliyete,
Ve onda gizlemek adımlarını,
Toprağın gizlendiği gibi sisler içinde,
İçinde zifiri dumanların.

Öbürleri taze izler üzerinden
Karış karış yürürler yolunu senin,
Ama sen yenilgiyi yengiden
Kendin ayıracak değilsin.

Ve kişiliğinden tek bir dilimi
Harcamayacaksın hiçbir zaman,
Ama diri olacaksın, sadece diri,
Sadece diri olacaksın sonuna kadar.

ORMANDA BAHAR

Amansız soğuklar
Buzların erimesini erteliyor.
Alışılandan geç geliyor bahar,
Ve öyle apansız.

Daha sabahtan aşklanıyor horoz,
Ve tavuğa yok bir geçit.
Güneye doğru dönüp yüzünü,
Çam gözlerini süzüyor güneşte.

Hava böyle ısıtsa, yaksa bile
Daha haftalar boyunca
Yolları kavrıyor buz
Kararmış kabuğuyla.

Ormanda çam döküntüsü, pılı pırtısı
Ve her şey kar altında.
Yarı yarıya güneşe karılmış suyun
Altında eriyişten beliren kara.

Ve yüzü tutmaz gibi gök bulutlarda
Baharın bulanmış çamurlu sıvısına
Dallarda asılı kalmış yukarılarda
Ve hararetten kımıltısız.

TEMMUZ

Evde bir hayalet geziniyor.
Üstümüzde bütün gün ayak sesleri.
Dam arasında görünüp yitiyor gölgeler.
Evde geziniyor bir ev perisi.

Aylak o, her kenarda ayağa dolaşıyor,
Burnunu sokuyor bütün işlere,
Uzun üstlüğüyle sinsice yatağa yaklaşıyor,
Örtüyü sıyırıyor masanın üzerinden.
Eşikte ayaklarını silmeden
İçeriye koşuyor akım rüzgârında
Ve bir dans partneri gibi perdeyle
Birlikte havalanıyor tavana kadar.

Kim bu kaba saba, bu şımarık
Ve bu görüntü, bu ikili olgu?
Evet, bu bizim dışarlıklı ev yaşayanımız,
Bizim dinlencedeki yazlıkçımız bu.

Kısa bir süreliğine soluklanması için
Bütün evi ona devrediyoruz.
Fırtınalı temmuz, temmuz havası
Kiraladı bizden odalarımızı.

Temmuz, hiç çıkarmadan giyinen
Yabanıl hindibanın tüyünü, dulavratotunu,
Temmuz, eve pencereden teklifsiz giren,
Konuşup duran hep yüksek çınıltısıyla.

Bozkır hırpanisi, saçlı sakallı,
Ot ve ıhlamur, yaprak buğusu
Sinmiş ve dereotu kokulu,
Çayırlık havası temmuzun.

AÇILMALAR

Büyük göl bir tabak gibi.
Ardında bulutların yığını
Toplanmış ak kümeleriyle
Kastarsız dağ buzullarının.

Aydınlatışın dönüşleriyle
Orman da değiştiriyor boyalarını,
Bazen yanmada tüm, bazen örtülü
İnen siyah isin gölgeleriyle.

Yağmurlu günlerin sonunda
Mavilik görününce bulutlar arasından,
Gök açılmalarda nasıl da kutlu,
Nasıl şenliğe bürünüyor otlar!

Rüzgâr diniyor, arıtıp uzakları.
Güneş yeryüzü boyunca dökülmüş.
Yaprakların yeşili aydınlık yayıyor,
Renkli camlar üzerindeki resimler gibi.

Pencere resimlerinde kiliselerin öyle
İçeriden sonsuzluğa doğru bakıyorlar
Titreşen uykusuzluk çelenklerinde
Azizler, keşişler, çarlar.

Sanılır bir katedralin iç düzenlemesi
Yeryüzünün enginliği, ve pencereden
Bir koronun yankılanan uzak sesini
Dinlemek verilmiş ara sıra bana.

Doğa, dünya, mahrem korunağı evrenin,
Derin ürpermeyle sarmalanmış
Ben uzun hizmetini senin
Savunuyorum mutluluk gözyaşlarıyla.

SONBAHAR ORMANI

Sonbahar ormanı tüyle kaplandı.
Orada gölge, ve sessizlik, ve uyku.
Ne sincap, ne baykuş, ne ağaçkakan
Uyandırabiliyor uykusundan onu.

Ve güneş, sonbahar çığırlarından
Oraya girerken günün inişinde,
Eğilip kuşkuyla çevreye bakıyor,
Kapan gizlenmiş mi diye orman içine.

Orada balçık tümsekler ve söğütler,
Ve sinekler ve fundalıkları kızılağaçların,
Ve orman bataklığının ötesinde köylükte
Bir yerlerde horozlar şarkı söylüyor.

Bir horoz haykırışını salıyor.
Ve işte yeniden uzun uzun sustu.
Sanki derin düşünceyle dolu,
Bu solosundaki öz gibi tıpkı.

Ama uzaklardaki bir bucakta
Kukurikuluyor bir komşu.
Karakol nöbetçisi gibi
Onu yanıtlıyor bir başka horoz.

O, yankıymışçasına ses veriyor
Ve işte horozdan sonra bir horoz yine,
Şamandıralar gibi onlar boğazlarıyla belirliyorlar
Doğuyu ve batıyı, kuzeyi ve güneyi.

Horozların ad yoklamasında
Orman yer açıyor kenara çekilip
Ve yeniden görüyor yadırgamayla
Tarlaları ve engini ve göğün maviliğini.

DONLAR

Soğuk sabahla güneş siste
Işık sütunuyla iniyor duman boyunca.
Ben de berbat bir resimdeki gibi
Hiç ayırt edemeyeceği haldeyim onun.

O karanlığın içinden çıkıncaya değin
Gölün ötesinde çayırdan ışıltısıyla,
Ağaçlar puslu görüyor beni
Uzaklardaki bir kıyıdan.

Sislerin içinde dalıp yittikten
Daha sonra tanınabiliyor buradan geçen.
Kaz derisiyle kaplı soğuk,
Ve hava sahte, allık tabakası gibi.

Kırağısında yürüyorsunuz dar yolun,
Yürür gibi hasırdan bir yaygıda.
Patates yapraklarını solumaya
Ve donmaya dayanamıyor toprak artık.

GECE RÜZGÂRI

Dindi şarkılar ve sarhoş bağırtıları.
Yarın çok erkenden kalkmak gerek.
Kulübelerde ışıklar sönüyor. Dağıldılar
Evlerine gençler eğlentilerinden.

Yalnızca rüzgâr yalpalıyor bahtına doğru
Yine otların kapladığı o patikanın
Üzerinde, çocuk kalabalığıyla
Evine dönüyor akşam toplantısından.

Kapının ardında başını eğdi.
Sevmiyor gece karanlığını.
Tatlıya bağlamak istiyor o
Geceyle çekişmesinde anlaşmazlığını.

Önlerinde bahçelerin çitleri.
İkisi çekişiyorlar, dinmiyorlar.
Geçimsizliklerine onların çözüm için
Ağaçlar toplanıyor yolun üzerinde.

ALTIN SONBAHAR

Sonbahar. Bir söylenceler sarayı,
Kamunun ziyaretine açık.
Serilen orman yolları,
Hayranlıkla göllere bakakalmış.

Bir resim sergisinde olduğu gibi:
Salonlar, salonlar, salonlar; salonları
Karaağaçların, kavakların, dişbudakların,
Kaplanmışlar benzersiz yaldızlarla.

Bir taç gibi gelinin başında,
Ihlamurun altın çevresi.
Duvak altında kayın ağacının
Gelinsi berrak çehresi.

Gömüt toprağı
Yapraklar altında arklarda, çukurlarda.
Yan yapının sarı akçaağaçlarında,
Altınlanmış çerçevelerde tıpkı,

Ki orada eylülde ağaçlar
Çiftler halinde duruyor gün doğarken,
Ve onların kabuğu üzerinde şafak
Kehribar izlerini bırakıyor,

Orada yara ayak basılmıyor,
O herkesçe bilinir olmasın diye.
Öyle kaynaşıyor, adım atılmıyor,
Ayakları altında ağaçların gazelleri,

Orada çınlıyor bahçe yolunun bitiminde
Sarp inişin böğründe yankı,
Ve donuyor pıhtı halinde
Vişne rengi sakızı gündoğumunun.

Sonbahar. Kadim kuytusu
Eski kitapların, giysilerin, silahların,
Orada bir hazineler katalogunun
Soğuklar çeviriyor sayfalarını.

YAĞIŞLI GÜNLER

Yağmur yolları bataklığa çevirdi.
Rüzgâr kesiyor onların camlarını.
Atkısını sıyırıyor aksöğütlerin
Ve dipten kırkıyor dallarını.

Sesler çıkararak düşüyor yapraklar.
İnsanlar deviniyor defin alayı hızıyla.
Terli traktör güz tarlasını
Sürüyor sekiz diskli tırmığıyla.

Sürülmüş kara nadaslardan
Uçuşuyor yapraklar göle doğru
Ve öfkeli dalgalarda
Yan yana yüzüyorlar gemiler gibi.

Yağmur sıçrıyor bir elekten.
Soğukların baskısı artıyor.
Utançla kaplanmış adeta her şey,
Bir ayıp varmış gibi sonbaharda.

Adeta bir yüzkarası ve aşağılanma
Yaprak ve karga sürülerinde,
Dört bir yandan şakırdayan
Yağmurun ve boranın derinlerinde.

GECE

Oyalanmadan ilerliyor
Ve eriyor gece, bir uçman
Uyuyan dünyanın göğünde
Bulutlara dalıncaya kadar.

Duman içinde battı o,
Yitti sisin akışında,
Haç biçimi nişan dokumada
Ve çamaşırda bir marka.

Altında gecenin sahanlıkları,
Yabancı kentler,
Ateşçiler, kışlalar,
Garlar, trenler.

Tüm gövdesiyle buluta
Yaslanıyor kanadın gölgesi.
Bir küme halinde toplanıp
Geziniyor gök cisimleri.

Ve korkunç, korkunç dönemeç eğimiyle
Sapıyor Samanyolu
Bilinmeyen gizemli
Başka evrenlere doğru.

Sonsuz uzamlar içinde
Yanıyor anakaralar.
Mahzenlerde ve kazan dairelerinde
Ateşçiler uyumuyorlar.

Venera yahut Mars
Paris'te bir çatı altından
Bakıyor, hangi yeni fars
Duyurulmuş afiş ilanında.

Birisini uyku tutmuyor
Eşsiz yücelikler köşesinde
Kiremitlerle kaplanmış
Eski zaman damı üstünde.

Bakıyor gezegene doğru,
Gük kubbe sanki
Onun gece uğraşlarının
Alanı içindedir.

Uyuma, uyuma, çalış,
Ara verme emeğe,
Bir uçman gibi, bir yıldız gibi,
Uyuma, savaş pineklemeyle.

Uyuma, uyuma sanat eri,
Kendini kaptırma uykuya,
Sen, sonsuzluğun elinde rehinsin,
Zamanın elinde tutsak.

İLK KAR

Dışarıda tipi koşmada,
Örtecek, düzleyecek şimdi her şeyi.
Gazete satıcısının üzerine yağdı
Ve dükkân yitti karlar içinde.

Yaşayışın uzun yıllarında
Çok zaman bize öyle gelmiştir ki,
Gizliliklerden ötürü yağar kar
Ve yanıltmak için dikkatleri.

Bu onulmaz saklı gizlici,
Ak mahraması altında
Nice defa dışarılardan sizi
Uğurlamıştır evinize kadar.

Her şey gizlenir ak lapalarda,
Karla yoğurulur bakış,
İşte gölge geçiyor avluya doğru,
Tutunma yordamıyla bir ayyaş gibi.

Çabuk çabuk gidiş gelişler.
Anlaşılan birilerinin
İvedi saklaması gerekiyor
Yine günahlı bir şeylerini.

KAR YAĞIYOR

Kar yağıyor, kar yağıyor.
Pencere kollarının ötelerinde
Borada ak yıldızcıklara doğru
Uzanıyor ıtır çiçekleri.

Kar yağıyor ve her şey panik içinde,
Her şey uçmaya koyuluyor,
Siyah merdivenin basamakları,
Büklümü yol kavşağının.

Kar yağıyor, kar yağıyor,
Sanılır düşen lapalar değil de,
Yamalar içinde mantosuyla
Gök kubbe inmek üzere yere.

Sanılır, garip kılığıyla,
Merdiven sahanlığı üstünden,
Gizlene, saklambaç oynaya,
Çatıdan aşağı gökyüzü inmekte.

Çünkü beklemez yaşam.
Göz açıp kapamadan Noel günleri.
Sadece kısa bir geçiş zamanı,
Yeni yıl, bakarsınız, şurada durur.

Kar yağıyor yoğun, yoğun.
Ayak uydurup ona, o izde mi,
O tempo, o uyuşukluk,
Yahut o hızda mı,
Olabilir ki, geçmekte zaman?

Olabilir ki, bir yıldan öbürüne
İzleniyor mu, nasıl yağmakta kar
Yahut bir destanda sözler?

Kar yağıyor, kar yağıyor,
Kar yağıyor, ve her şey panik içinde:
Beyazlanmış yayan yolcu,
Şaşkınlığa uğramış bitkiler,
Büklümü yol kavşağının.

FIRTINADAN SONRA

Yatışan kar fırtınasından sonra
Huzur iniyor çevreye.
Özgür kalınca kulak kabartıyorum
Irmağın ötesindeki çocuk seslerine.

Ben, anlaşılan, doğru değilim, yanıldım,
Sağgörüsüzüm, yitirdim usumu.
Alçıdan ölü beyaz bir kadın gibi
Arkaüstü yere düşüyor kış mevsimi.

Gök hayranlıkla izliyor yoğuru nakışını
Sıkıca kapalı gözkapaklarının.
Her şey kar içinde, avlu ve her bir yonga,
Ve her bir sürgün ağacın gövdesindeki.

Irmağın buzu, kavşak ve istasyon platformu,
Orman, ve raylar, ve setler, ve arklar
Döküldüler el değmemiş formlarına
Pürüzsüz ve köşesiz karlı bir dünyanın.

Geceleyin, başaramayınca uyumayı,
Sofadan dipdiri fırlayınca,
Tek sayfaya yatır bütün bir dünyayı,
Yerleş bir dörtlüğün sınırlarına.

Köklerin ve gövdelerin ve çalıların
Nehir kıyısında yontulaşması gibi,
Yükselt kâğıdın üzerinde çatılar denizini,
Tüm dünyayı, tüm kenti karlar içinde.

ÇOCUKLUK KADINLARI

Henüz şimdi gibi anımsıyorum, çocuklukta,
Olur, hani, uzanırsınız pencereden,
Bir taşocağı gibi ara sokakta,
Kopkoyudur ağaçlar altında öğlen.

Kaldırımı, yolu, mahzenleri.
Soldan kiliseyi ve kubbelerini
Kaplıyordu duvardan köşeye kadar
Gölgesi kavak dizilerinin.

Avlu kapısından öteye ıssız yollar
Uzanıyordu bakımsız bir bahçeye doğru
Ve kadın doğasının varlığı
Gizle dolu bir düzen yaratıyordu.

Yandaki kızları görmeye gelirlerdi
Kümelerle arkadaşları ve tanışları
Ve çiçeklenen kuşkirazı salkımları
Yapraklarıyla silerdi perde kornişlerini.

Ya da yetişkin kadınlar açıkça
Bozuşurlar, kızgınlık içinde
Kapılarda belirirlerdi kent çiçekliklerinin
Kenarlarındaki ağaçlar gibi.

Asık bir yüzle katlanmak gerekiyordu,
Şakırtısına kadınların doğal afetmişçesine,
Bir bilim gibi sonunda tutkuya,
Kahramanlık gibi sevgiye erişmek için.

Tüm onlara, o ışıldayıp kaymış bir yerlerde
Ve yitip gitmiş, o kıyıda,
Yakından geçip gitmiş tüm onlara teşekkürler,
Her şey için minnettarım ben onlara.

MARİNA TSVETAYEVA'NIN ANISINA

Somurtmuş uzuyor yağışlı gün.
Avunçsuz esiyor dereler
Dış sahanlığına sofa kapısının
Ve benim açık pencerelerime.

Yol boyunda uzakta çitin ardında
Genel bahçeyi sular basıyor.
Serilip inlerde yabanıllar gibi
Düzensiz yatıyor bulutlar.

Yeryüzüne ve onun güzelliğine dair
Bir kitap bana beliriyor düşlemlerde.
Bir orman betimlemesi resmediyorum
Başlangıç sayfasına senin için.

Ah, Marina, çoktan artık zamanıdır
Ve pek fazla bir emek değil
Senin bir *requem*'de terkedilmiş kalıntını
Getirmek Yelabuga'dan

Senin nakledilme törenini
Düşündüm tüm geçen yıl boyunca
Issız bir limanlığın karları üzerinde,
Buzullarında mavnaların kışladığı.

*

Benim için hâlâ güç bugün
Düşünmek seni ölmüş olarak,
Pinti bir milyoner gibi
Aç kız kardeşlerinin ortasında.

Ben ne yapayım senin uğrunda?
Bir yolunu bul ve bunu haber ver.
Senin gidişinin suskunluğunda
Açıklanmamış bir kınama var.

Hep kayıplar bilmeceye bürünüyor.
Verimsiz arayışlarda bir yanıt için
Ben sonuçsuz acılar çekiyorum:
Yok ölümün çevre çizgileri.

Her şey burada yarım sözler ve gölgeler,
Dil sürçmeleri ve aldatış kendini,
Ve sadece inanla yeniden dirilişe
Verilmiş bir yol gösterici.

Sanki kış görkemli cenaze sofralarıdır:
Konuttan dışarıya doğru çık,
Kuru üzümler serp alacakaranlığa,
Şarap dök, bir uğurlama lapası bu.

Bir evin önünde kar yığınında elma ağacı
Ve bir kent, altında kardan bir örtünün,
İşte senin görkemli mezar taşın,
Bana tüm bir yıl boyunca görünen.

Yüzün Tanrı'ya doğru döndürülmüş,
Uzanıyorsun sen ona doğru yeryüzü üzerinden,
Toprağın üzerinde senin henüz
Bilançonun yapılmadığı günlerdeki gibi.

BORADAN SONRA

Gökyüzü savrulan borayla dolu.
Her şey dirildi, her şey solumada Cennet'teki gibi.
Mor salkımlı püsküllerin tüm dağılmasıyla
Leylak özümsüyor tazeliğin esintisini.

Her şey havanın devriyle capcanlı.
Çatıların oluklarına yağmur dökülüyor,
Ama göğün mesafeleri hep daha aydınlık
Ve kara bulutun ötesinde doruklar mavi.

Ressamın eli daha sınırsız erkiyle
Siliyor tüm nesnelerden çamuru ve tozu.
Dönüşmüş olarak onun renk atölyesinden
Çıkıyor hayat, varlık ve yaşanmış olan.

Yarım yüzyılın anısı
Savrulan borayla uzaklaşıyor gerilere doğru.
Yüzyıl onun vesayetinden çıktı.
Açmanın zamanıdır geleceğe yolu.

Sarsılmalar ve dönüşler değil
Yeni yaşam için yolu ayıklayan,
Vahiy tufanları ve lütuflarıdır
Birinin tutuşmuş ruhunun.

TANRISAL EVREN

Akşamın gölgeleri saç telinden ince
Uzanıyor ötelere doğru ağaçların ardında.
Ormanlı yol boyunca postacı kız
Bir paket uzatıyor bana.

Kediler örneği ve tilkiler.
Kediler ve tilkiler örneği,
Dönüyorum ben mektup paketiyle
Eve, göğe uçacağım evde sevincimden.

Dağlar, ülkeler, sınırlar, göller,
Kıstaklar ve anakaralar,
Raporlar, görüşler, düşünceler,
Çocuklar, gençler, yaşlılar.

Hoş okunuşlu erkek mektupları!
Yok öyle bir mektup aranızda,
Ki düşüncenin kuru tanıklıkları
Onda usu ortaya sermiyor olsun.

Mücevherlerce değerli kadın mektupları!
İşte indim bulutların üzerinden.
Önünüzde ant içiyorum şimdi ve daima:
Çağlar çağınca ben sizin olacağım.

Ha, sizler, pul koleksiyoncuları!
Beklemesiz tek posta alımında,
Ah, nasıl bir armağan çıkardı talihinize,
Olsaydınız siz benim yoksul makamımda!

KIŞ KUTLAMALARI

Gelecek yetersiz kalıyor.
Eski ve yeni az.
Yeridir, Noel ağacıyla
Sonsuzluk dursun oda ortasında.

Evin sahibesi yıldız filizleri
İliştirsin onun giysisine,
Tatil süreliğine herkesin
Toplansın bacıları ve kardeşleri.

Nice zincirlerle ölçsen biçsen,
Tuvaletiyle onun nice uğraşsan
Daima çıplak ve yarı giysili
Görünüyor yine de ağaç.

İşte, baca temizleyicisinden daha kirli,
Halka halka kabartmış saçlarını,
Noel ağacı çalımlandı soylu bir hanım gibi,
Birkaç huni eteğin katları içinde.

Yüzler taşsı donuklaşıyor,
Koşuyor mumlar üzerinde bir titreme,
Işıldayan alevin akışı
Dudaklarını büzüyor yürekçilik gibi.

Gece gündoğumuna kadar oturulmuş.
Ev horultu sarsıntısında,
Tıpkı bir kulübe gibi perişan,
Yalpalıyor dolabın kapıcığıyla.

Yeni alacakaranlıklar bunu izliyor,
Ve boyca kısalıyor gün.
Kahvaltı uykuda geçiyor, öğleni yiyorlar
Gecelemiş olan konuklar.

Güneş iniyor ve bekrice
Uzaktan uzağa saydam hedefiyle
Uzanıyor ortasından küçük pencerenin
Ekmeğe ve konyak kadehine.

İşte devrildi o, bozuk çehresi,
Tıknaz görünümüyle karlar içine,
Frenküzümü likörü renginde,
İndi, söndü, küllendi.

EŞSİZ GÜNLER

Anımsıyorum nice kışlar süresince
Günlerini güneş bucurgatının,
Her biri onların yinelenmez güzellikteydi
Ve gene yineleniyordu hadsiz hesapsız.

Ve usul usul oldu tamam
O günlerin toplu sayısı,
Fikrimizce vakit eriştiği zaman,
Sayısı o eşsiz günlerin.

Onları anımsıyorum ben ayrıcasız:
Ortalara doğru kış yaklaşıyor,
Yollar batıyor, çatılar akıyor
Ve buz kütlesi üstünde ısınıyor güneş.

Ve düşlerde gibi sevenler
Uzanıyorlar daha çabucak birbirine
Ve ağaçların üzerinde yücelerde
Isıdan terliyor sığırcık tünekleri.

Ve üşengen ibreler yarı uykulu
İstemiyor kımıldamak kadranda,
Ve gün yüzyıldan fazla uzuyor,
Sona ermiyor kucaklama.

ŞİİR

Pasternak, Ahmatova'nın dediği gibi "bitmeyen bir çocuklukla ödüllendirilen şair."

XX. yüzyıl Rus şiirinin büyük ustalarından Boris Pasternak (1890-1960), 1958'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldığında hem kendi ülkesinde hem uluslararası edebiyat dünyasında uzun süredir tanınmış bir şairdi. Ressam bir baba ile piyanist bir annenin oğlu olan Pasternak, felsefe ve filoloji eğitimi görmüştür. Önce müzikle ilgilenmiş, 1914'te yayımlanan ilk şiir kitabı "Bulutlardaki İkiz"i, 1916'da "Sınırların Üstünde", 1922'de de *Kızkardeşim Hayat* izlemişti. İki Dünya Savaşı arasındaki zor yılları manevi baskı altında yaşayan; 1930'lu yıllarda daha çok önemli şairlerden çeviriler yaparak çalışmalarını sürdüren Pasternak, Shakespeare'in de en başarılı çevirmeni olarak ün yaptı. 1957'de yayımlanan *Doktor Jivago*, onu bir kere daha edebiyat dünyasının gündemine taşıdı. Pasternak'a göre şiir tarihin içinden hayatla birleşerek akan bir nehir gibiydi. Pasternak şiirde yazarken olduğu gibi konuşurken de müziğin yalnızca sözcüklerin sesine dayanmadığına, bu özelliğin seslilerle sessizlerin uyumundan değil, söylenen sözlerle onların arasındaki ilişkiden kaynaklandığına inanıyordu. Onun için anlam, yani içerik, her zaman daha önemliydi.

Bu kitap, genç yaşta yitirdiğimiz şair Azer Yaran'ın Pasternak'ın kitaplarından seçip Rusça'dan başarıyla çevirdiği şiirleri bir araya getiriyor.

ISBN 978-975-07-1832-8

8 TL
KDV DAHİL